

SOLVIT Sverige 2010

Ett urval av principiellt intressanta ärenden under året

Kommerskollegium är den myndighet i Sverige som ansvarar för frågor som rör utrikeshandel och handelspolitik. Vår främsta uppgift är att främja frihandel och klara spelregler för den internationella handeln. Vi arbetar också för en effektiv inre marknad och ett öppet, starkt multilateralt handelssystem med fortsatta handelspolitiska liberaliseringar. I vårt uppdrag strävar vi efter goda handelsmöjligheter på tre nivåer: på EU:s inre marknad, mellan EU och omvärlden samt globalt, framförallt inom ramen för världshandelsorganisationen WTO.

Som expertmyndighet förser vi regeringen med besluts- och förhandlingsunderlag inom handelsområdet. Det handlar såväl om löpande underlag för aktuella handelsförhandlingar som långsiktiga strukturella analyser. Våra utredningar och rapporter

syftar till att öka kunskapen om handelns betydelse för samhällsekonomin och för en global hållbar utveckling.

Kommerskollegium har också verksamhet som riktar sig mot företag. Exempelvis finns på kollegiet SOLVIT-center som hjälper företag och privatpersoner som stöter på handelshinder på EU:s inre marknad. Kansliet för Sveriges råd för handelsprocedurer, SWEPRO, finns också under vårt paraply.

I vår roll som handelsmyndighet ingår dessutom att ge stöd till utvecklingsländer genom handelsrelaterat utvecklingssamarbete. På kollegiet finns också kontaktpunkten Open Trade Gate Sweden som bistår exportörer från utvecklingsländerna i deras handel med Sverige och EU.

www.kommers.se

Inledning

Solvit är ett informellt nätverk i Europeiska kommissionens regi vars uppgift är att lösa hinder mot fri rörlighet inom EU/EES, dvs. på EU:s inre marknad. Sveriges Solvit-center finns i Kommerskollegiums organisation.

Solvit behandlar klagomål från företag och privatpersoner i fall där en nationell myndighet har fattat ett beslut som tycks strida mot EU-rättens regler om fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital. Solvit hanterar inte alla typer av problem. Exempelvis hanteras inte tvister mellan enskilda, mellan konsumenter och företag eller mellan företag. De nationella Solvit-centren samarbetar i huvudsak via en gemensam databas som Europiska kommissionen tillhandahåller. Solvit får enligt sina regler inte agera i en fråga som är föremål för domstolsprövning. Solvit har heller inga sanktioner till förfogande och kan inte tvinga en myndighet att agera enligt EU-rätten.

Sedan 2008 har Solvit Sverige årligen sammanställt principiellt intressanta ärenden som handlagts inom verksamheten. Sammanställningen för 2010 har gjorts av Ralph Eliasson och Fredrik Olsson.

Under år 2010 anmälde företag och privatpersoner i Sverige totalt 149 problem till Solvit Sverige vilket är fler än 2009. Av dessa gällde 89 ärenden förhållanden inom Sverige och 60 ärenden hinder i andra EU/EES-länder. Jämfört med 2009 är det en ökning av anmälningar avseende förhållanden inom Sverige medan antalet anmälda problem i andra medlemsstater endast ökade marginellt.

Solvit Sverige har i föreliggande rapport lyft fram 15 principiellt intressanta ärenden som behandlats under 2010. Uppdelat på fri rörlighet för varor, tjänster respektive personer finns några kommentarer som ger en fördjupad inblick i ämnesområdet. Inte något ärende kategoriserades som fri rörlighet för kapital under 2010.

Solvit Sverige har en jämförelsevis hög lösningsprocent på hanterade Solvit-fall. Som framgår av sammanställningen så finns det emellertid ärenden som vi inte lyckas lösa inom Solvit. I vissa fall så låter sig inte de nationella myndigheterna övertalas om att ändra på ett visst beslut då de inte delar Solvits rättsliga bedömning. I andra fall så kan problemet vara av politiskt känslig karaktär och då är det svårt för ett informellt problemlösnings-nätverk som Solvit att nå en lösning inom rimlig tid. Avfallshanteringsärendet och resetjänstärendet som refereras i sammanställningen visar dock att ärenden som avslutas som olösta av Solvit inte har handlagts förgäves. Kommissionen har insyn i den databas som Solvit-centren arbetar med och i många fall så har olösta Solvit-ärenden utmynnats i formella överträdelseärenden mot medlemsstaterna. Ett sådant exempel är Dankortsärendet som togs upp i 2008 års Solvit-rapport och som rörde en dansk lag som möjliggjorde diskriminerande betalkortavgifter. Ärendet som rörde en politiskt känslig fråga kunde inte lösas inom Solvit men sedan dess har kommissionen inlett ett överträdelseärende mot Danmark. Med anledning av detta så har Danmark nu aviserat att man kommer att ändra den omstridda lagbestämmelsen.

Fri rörlighet för varor

Energieffektivitetstester av ytterdörrar

Ett svenskt företag som importerade CE-märkta ytterdörrar vände sig till Solvit med anledning av Energimyndighetens konsumentråd rörande ytterdörrar. Energimyndigheten hade inbjudit ett antal företag att, mot en avgift, låta energieffektivitetstesta deras dörrar och publicera resultatet på myndighetens hemsida i konsumentvägledningssyfte. Testerna utfördes enligt harmoniserade standarder under byggproduktdirektivet (89/106/EEG).

Företaget, som redan hade låtit testa sina ytterdörrar enligt dessa standarder i ett annat EU-land, menade att de bör få vara med i Energimyndighetens publicering med stöd av de tester som redan utförts och att de därmed inte skulle behöva betala avgiften och låta myndigheten testa ytterdörrarna igen. Myndigheten vägrade företaget detta med hänvisning till att man bara kunde publicera resultat för tester som man själv kunde ansvara för, dvs. det egna testlabbet tester.

Solvit Sverige kontaktade Energimyndigheten och frågade varför man inte erkände tester som utförts i andra medlemsländer samt påtalade vilka eventuella EU-rättsliga konsekvenser avsaknaden av ett sådant erkännande kunde få. Vi begärde också ytterligare information om testerna.

Med hänvisning till de EU-rättsliga aspekter som Solvit Sverige tagit upp i sina frågor till Energimyndigheten så bestämde sig myndigheten för att avbryta testerna av ytterdörrar. Ärendet avslutades därför inom Solvit.

Marknadstillträde för importerade kaminer

Ett svenskt företag kontaktade Solvit Sverige och klagade över svårigheter med att marknadsföra pellets-kaminer i Malmö kommun. Pellets-kaminerna hade importerats av det svenska företaget från en ungersk tillverkare. På Malmö kommuns hemsida fanns ett informationsblad ("Var får du elda i Malmö?") som framtagits av Miljöförvaltningen där det framgick ett krav på att pellets-kaminer "ska klara samma utsläppskrav som en Svanen- eller P-märkt pellets-panna". Det klagande företaget upplevde kraven som handelshindrande, eftersom de importerade produkterna varken var Svanen-

eller P-märkta utan uppfyllde de krav som framgick av en på området förekommande europastandard.

Solvit Sverige tog, efter att ett yttrande kommit från Boverket, initiativ till en skriftväxling med kommunen och framförde att:

- pellets-kaminer är en byggprodukt enligt byggproduktdirektivet (89/106/EG) och att kommunen av detta skäl borde hänvisa till europastandarden och inte till P-märkning eller Svanenmärkning.
- kommunens hänvisning till att produkten skulle uppfylla "motsvarande utsläppskrav" som en P-märkt eller Svanenmärkt panna inte var tillräckligt för att skapa förutsättningar för ömsesidigt erkännande av två skäl. För det första så hade kommunen inte utformat objektiva ställda utsläppskrav som var kända på förhand och lätt kunde tillgås av importörer. För det andra så fanns det så stora skillnader mellan de tester som låg till grund för europastandarden å ena sidan och P-märkning och Svanen-märkning å den andra sidan, att en jämförelse mellan testresultaten för emissioner inte kunde göras utan att produkten måste genomgå nya tester enligt de svenska märkningssystemen. Därmed ansåg Solvit att hänvisningen till utsläppskrav som motsvarar P-märkning eller Svanenmärkning utgjorde ett *de facto* tvingande krav på sådan märkning.
- om kraven blir *de facto* tvingande så måste kommunen i ljuset av EU-domstolens praxis (mål C-227/06) visa att det endast är genom uppfyllande av dessa krav som hälsoskyddet kan uppnås.

Malmö kommun meddelade i svar till Solvit att man i fortsättningen inte kommer att ställa miljökrav med hänvisning till Svanen- eller P-märkning och att installationer av kaminer som uppfyller kraven i europastandarden ska vara tillåtna. Kommunen meddelade också att man kommer att ta bort informationen på sin hemsida och bara ge allmän information kring förutsättningarna för eldning i kommunen.

Med anledning av detta ärende skickade Solvit Sverige ut information till samtliga kommuner med en beskrivning av ärendet ovan i syfte att vägleda övriga kommuner i fråga om kommunala krav på pellets-kaminer.

Fordonsregistrering i Danmark

En person bosatt i Sverige var på väg att flytta till Danmark. Han hade redan en bostad i Danmark och hade köpt en begagnad bil i Danmark att använda där efter flytten.

När han skulle registrera bilen i Danmark visade det sig att han behövde ha ett permanent personnummer (så kallat CPR-nummer) i Danmark för att kunna registreras som användare av bilen där. Eftersom personen ännu inte hunnit flytta till Danmark hade han endast ett temporärt CPR-nummer, vilket inte godtog av de danska myndigheterna.

I Sverige finns möjligheten att registreras som användare av en bil även om man endast har ett tillfälligt personnummer (så kallat samordningsnummer). När en person sedan har fått ett personnummer meddelar de ansvariga myndigheterna detta och registreringen uppdateras i enlighet med detta.

Efter Solvits ingripande gick den danska transportstyrelsen med på att utfärda ett tillfälligt CPR-nummer knutet till den sökandes adress i Danmark. Med detta nummer kunde mannen i det aktuella fallet registrera bilen i Danmark i väntan på utfärdande av permanent CPR-nummer.

Märknings- och registreringskrav för elektroniska produkter

Ett företag som importerade elektroniska produkter från andra EU-länder vände sig till Solvit Sverige. Vid kontakt med Naturvårdsverket hade företaget blivit meddelat att det måste märka sina produkter med sitt namn samt också registrera sig i det sven-

ska EE-registret. Vidare skulle företaget också rapportera viss information till Naturvårdsverket. Då produkterna redan var CE-märkta, WEEE-märkta och registrerade i andra EU-länder ansåg företaget att detta var handelshindrande.

Efter kontakter med Naturvårdsverket så konstaterades att alla dessa svenska krav hade sin grund i EU-regler i form av WEEE-direktivet (2002/96/EG). Trots det uppenbara handelshindret så förelåg således inget brott mot EU-rätten och ärendet avslutades därför inom Solvit. Solvit informerade emellertid Europeiska kommissionen om dessa problem som direktivet medför för företagen så att kommissionen kan ta hänsyn till detta vid en kommande revidering av direktivet.

Marknadstillträde för fordonsstyrningssystem

Ett svenskt företag som tillverkade ett manövreringssystem för fordon vände sig till Solvit efter att Bilprovningen underkänt deras produkt. Manövreringssystemet används för att manövrera arbetsfordon utan att föraren behöver sitta i förarhytten. Systemet innebar enligt företaget arbetsmiljömässiga fördelar för exempelvis sophämtare och vägarbetare.

Produkten, som använts i Sverige under ett antal år, hade från och med 2003 även kunnat säljas i Tyskland sedan Solvit även då intervenerat i frågan. I det nu aktuella fallet hade den svenska bilprovningen tolkat fordonsförordningen på så sätt att den förbjöd manövrering av fordon utanför fordonshytten. Företaget överklagade beslutet till Transportstyrelsen och vände sig parallellt till

Solvit. Den aktuella förordningsbestämmelsen var enligt Transportstyrelsen en nationell regel utan koppling till någon EU-rättsakt.

Solvit Sverige kontaktade Transportstyrelsen och hänvisade till principen om ömsesidigt erkännande samt bifogade beslutet från det tyska provningsorganet som visade att produkten var godkänd i Tyskland. En produkt som lagligen saluförs i ett annat EU-medlemsland får enligt denna princip som huvudregel inte nekas marknadstillträde i Sverige. Om Transportstyrelsen avsåg att fastslå fordonsprovningens avslag så måste de därmed EU-rättsligt kunna motivera detta.

Transportstyrelsen beslutade därefter, med hänvisning till det tyska godkännandet, att produkten skulle godkännas även i Sverige.

Kommentarer kring hinder på varuområdet

Merparten av de hinder som Solvit hanterar på varuområdet rör medlemsstaternas tillämpning, eller brist på tillämpning, av principen om ömsesidigt erkännande. Detta är inte något nytt problem. Man har försökt att på EU-nivå underlätta tillämpningen av denna princip genom den så kallade varuförordning (764/2008) där det fastställs hur medlemsstaterna ska gå till väga om de avser att fatta beslut som hindrar marknadstillträde för en produkt som lagligen saluförs i en annan medlemsstat. Än så länge, efter att förordningen varit ikraft i nästan två år, kan emellertid konstateras att förordningen är svår för myndigheterna att tillämpa och att många nationella beslut faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Europeiska kommissionen har försökt att underlätta tillämpningen av varuförordningen

genom att ta fram vägledningsdokument för specifika sektorer och tolkningsfrågor. Sådana vägledningar finns nu för bland annat ädelmetaller, kosttillskott samt för hur förordningen ska tillämpas på nationella tillståndskrav. Ett annat vägledningsdokument behandlar förhållandet mellan varuförordningen och produktsäkerhetsdirektivet (2001/95/EG). Kommissionen avser också att utarbeta ett vägledningsdokument för det komplicerade byggproduktområdet.

Med anledning av dessa tolkningsproblem kan nämnas att Kommerskollegium, på regeringens uppdrag, utreder hur svenska myndigheter och kommuner bör tillämpa varuförordningen. En viktig aspekt på varuförordningen är att även om denna förordning inte är tillämplig på ett visst myndighetsbeslut, så gäller fortfarande den fördragsgrundade EU-principen om ömsesidigt erkännande.

På senare år har det blivit vanligare att handels hinder som rapporteras till Solvit har sin grund i kommunala bestämmelser eller andra typer av kommunala åtgärder. Ärendet med pelletskamer i Malmö kommun som tas upp i denna sammanställning är exempel på ett sådant. Även om kommunerna generellt har en god kunskap i de sekundärrättsliga EU-bestämmelserna på exempelvis miljöområdet, så har Solvit kunnat konstatera att kunskap om de generella primärrättsliga principerna om fri rörlighet i många fall varit bristfällig. Bland annat av den anledningen har Kommerskollegium inlett ett samarbete med ett antal kommuner för att ta fram en så kallad "Inremarknadsguide" för kommuner. Kollegiet har tidigare tagit fram en motsvarande guide för myndigheter och tanken är att den kommunala guiden ska fungera som en praktisk hjälp för kommunerna när de ställs inför EU-rättsliga frågor.

Fri rörlighet för tjänster

Avfallshantering i Estland

Ett svenskt avfallshanteringsföretag var via sitt dotterbolag majoritetsägare i en producentansvarsorganisation i Estland. Enligt en estländsk lagändring begränsades dock det svenska företags möjlighet att inneha ägarandelar i denna organisation. De nya estniska reglerna förbjöd företag med avfallshantering som huvudnäring att vara delägare i en producentansvarsorganisation och inget företag fick heller inneha en ägarandel som översteg 25 procent i en sådan organisation.

Enligt Solvit Sverige kunde de nya reglerna i Estland stå i konflikt med EU:s regler om både fri kapitalrörlighet och etableringsfrihet. Solvit pekade i detta avseende på praxis från EU-domstolen med innebörden att nationella åtgärder som kan hindra eller begränsa förvärv av aktier i företag eller som kan avskräcka investerare från andra medlemsstater att investera i dessa företags kapital ska anses utgöra restriktioner i strid med EU-rätten. Vidare har domstolen ansett att en åtgärd strider mot EU-rätten, även om den tillämpas utan diskriminering avseende nationalitet, när den kan göra det svårare eller mindre attraktivt för EU:s medborgare att utnyttja den fria rörligheten, exempelvis rätten till fri etablering.

Enligt Solvit Sverige var det tveksamt om dessa inskränkningar i den fria rörligheten EU-rättsligt kunde motiveras. I vilket fall så är det enligt EU-rätten upp till de nationella myndigheterna att visa att denna typ av handelshinder verkligen är nödvändiga och proportionerliga.

Solvit kontaktade de estländska myndigheterna och bad om deras syn på frågan. Den ansvariga myndigheten höll med om att reglerna utgjorde ett handelshinder men menade att reglerna kunde motiveras av hänsyn till miljöskyddet. Upprätthållandet av principen om producentansvar kan enligt myndigheten endast garanteras genom att förpackningsproducenterna själva kan kontrollera storleken på de avgifter som producentansvarsorganisationen tog ut. Detta var inte möjligt så länge ett företag kunde inneha ett majoritetsägarskap i en sådan organisation.

Solvit Sverige delade inte de estniska myndigheternas bedömning om att de handelshindrande reglerna EU-rättsligt kunde motiveras. Enligt Solvit Sverige fanns det mindre handelshindrande åtgärder som kunde säkerställa principen om producentansvar. Ärendet avslutades emellertid som olöst inom Solvit.

Parallellt med Solvits utredning inledde även Europeiska kommissionen en utredning av den estländska lagändringen. För närvarande (februari 2011) pågår en dialog mellan kommissionen och den estländska regeringen inom ramen för den så kallade EU-Piloten, vilket är ett förstadium till en formell överträdelsetalan. Kommissionen betraktar ärendet även i ljuset av tjänstedirektivet (2006/123/EG). Solvit Sverige har också informerat den svenska regeringen om ärendet för att om möjligt kunna diskutera frågan bilateralt med Estland.

Svenska jaktregler försvårade för utlänningar

En norsk privatperson bedrev jakt i Sverige. För att kunna jaga behövde han ett tillstånd från den svenska länsstyrelsen. Då han inte bodde i norr- eller västerbotten så kunde han enligt svenska regler endast lösa dagskort och inte årskort, vilket blev väsentligt dyrare. Norrmannen vände sig till Solvit för att få reda på om denna diskriminering verkligen var förenlig med EU-rätten.

Norge är inte en medlem i EU men däremot så omfattas de av EU:s regler om fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital genom EES-avtalet. Norge omfattas emellertid inte av det generella diskrimineringsförbud som framgår av EUF-fördragets artikel 18 och som inom EU kan tillämpas när ingen av de ovan nämnda fyra friheterna är aktuella.

Enligt Solvits bedömning så kunde jakten i sig inte betraktas som en tjänst. Eftersom den verksamhet som personen bedrev i Sverige därmed inte omfattades av EES-avtalet så kunde heller inte diskrimineringsregeln i avtalet tillämpas. Ärendet avslutas därför med ett klargörande om att ingen EU-rättslig överträdelse hade skett. Det kan noteras att situationen hade varit annorlunda om klienten hade varit en EU-medborgare då dessa, som nämnts ovan, åtnjuter ett mer långtgående skydd mot diskriminering än EES-medborgare.

Marknadsföring av golfresor i Sverige

Ärendet rörde ett svenskt resebyråföretag, aktivt i Sverige sedan 1979, som hade för avsikt att i Irland marknadsföra sina tjänster som arrangör av golfresor i Sverige. Företaget uppfyllde alla krav i Sverige

för att tillhandahålla dessa tjänster, däribland skyldigheten att inneha en resegaranti som beslutats av Kammarkollegiet och vars belopp justeras årligen i ljuset av verksamhetens inriktning och omfattning.

Enligt de irländska reglerna för researrangörer så krävdes emellertid en irländsk licens för bedrivandet av verksamheten, en kapitalisering av bolaget med minimum 25 000 € och deponering av ett belopp motsvarande 4 % av den förutsedda omsättningen under licensens giltighetstid. Reglerna utgjorde till viss del införlivande av EU:s paketresedirektiv (1990/314/EEG).

Enligt Solvit Sverige kunde kraven stå i strid med tjänstedirektivet (2006/123/EG) alternativt EUF-fördragets regler om fri tjänsterörlighet i de delar de inte utgjorde införlivande av paketresedirektivet. Både tjänstedirektivet och fördragsbestämelsen bygger på principen om att en tjänst som lagligen saluförs i ett EU-land fritt ska kunna erbjudas även i andra EU-länder.

Det irländska Solvit-centret redovisade uppfattningen att de irländska kraven var nödvändiga för att tillgodose konsumentintresset. Detta trots att svenska regler på området, som ju företaget hade uppfyllt, också genomförde paketresedirektivet och att tjänstedirektivet enligt ordalydelsen inte godtar konsumentskyddet som grund för att begränsa den fria rörligheten. Inte heller var de irländska myndigheterna villiga att göra en bedömning mot principen om ömsesidigt erkännande i EU-rätten.

Solvit Irland meddelade emellertid att arbetet med genomförandet av tjänstedirektivet i Irland inte var färdigt och att man avsåg att se över de aktuella reglerna för att se om några ändringar behöver göras. Ärendet avslutades som olöst, men ådrog sig intresse från Europeiska kommissionen. Den som anmält ärendet till Solvit skickade ett formellt klagomål till kommissionen med Solvit Sveriges rättsliga analys som grund. Härutöver har regeringen informerats om ärendet för att om möjligt kunna diskutera frågan bilateralt med Irland.

Krav på svenskt tillstånd för att få kontrollera gasflaskor

Ett danskt företag som erbjöd kontrolltjänster för gasflaskor i Sverige vände sig till Solvit. I Sverige fanns nämligen ett förordningskrav om att gasflaskor skulle vara kontrollerade av ett i Sverige för uppgiften ackrediterat organ (det vill säga ett organ som ackrediterats av den svenska ackrediteringsmyndigheten Swedac). Det danska företaget var ackrediterat för motsvarande uppgift i Danmark av

det danska ackrediteringsorganet (Danak). Den svenska ansvariga myndigheten, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), tillät inledningsvis inte företaget att agera i Sverige baserat på den danska ackrediteringen. Frågan var om detta var förenligt med grundläggande EU-rättsliga principer om ömsesidigt erkännande samt EU-förordningarna som förtydligar denna princip (764/2008 och 765/2008).

Solvit Sverige hade kontakt med MSB i denna fråga redan innan ärendet anmälts till Solvit. Solvit informerade då myndigheten om att det finns en EU-rättslig skyldighet att åsidosätta den svenska regel som endast tillät att i Sverige ackrediterade organ tillhandahöll tjänsten (dvs. att kontrollera gasflaskor). Efter att ärendet anmälts till Solvit så meddelade myndigheten att den i enlighet med den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande skulle åsidosätta det svenska kravet och godta företagets danska ackreditering.

MSB uppgav att de även skulle kontakta Försvarsdepartementet angående formuleringen av den svenska förordningen. Även Solvit informerade regeringen om att den svenska förordningen bör ändras för att stämma överens med EU-rätten.

Kommentarer kring hinder på tjänsteområdet

Tjänstedirektivet (2006/123/EG) har nu varit i kraft i lite mer än ett år. Det har bidragit till vissa förenklingar för tjänsteföretag med gränsöverskridande ambitioner då medlemsstaterna varit tvungna att genomlysna sina nationella lagstiftningar och rensa dessa från omotiverat handelshindrande regler. Direktivet är dock oprecist i flera avseenden vilket vållar tolkningsproblem. Ett sådant, som blev aktuellt i ärendet med de irländska reglerna för reseverksamhet, var frågan huruvida en medlemsstat kan hänvisa till konsumentskyddet för att motivera regler som kan försvåra för tillfälligt i landet verksamma tjänsteutövare.

Av tjänstedirektivets artikel 16 framgår vilka krav som medlemsstaterna får ställa på tjänsteföretagare som erbjuder sina tjänster i landet under en begränsad tid. Av samma artikel framgår också vilka samhällsintressen som en medlemsstat kan hänvisa till för att begränsa eller hindra denna typ av tjänsterörlighet. Dessa intressen är enligt artikeln allmän ordning, allmän säkerhet, folkhälsa och miljöskydd. Medlemsstaternas möjligheter att hänvisa till exempelvis konsumentskyddet är mer oklart. Kommande rättspraxis från EU-domstolen kommer förmodligen att klargöra den frågan.

Fri rörlighet för personer

Skatteproblem vid köp av bostad i Italien

Anmälaren, en kvinna, flyttade från Sverige till Italien och köpte där en lägenhet. Vid köpet betalades en särskild skatt som Italien har på bostadsköp (s.k. *prima casa* (första hem)). Denna skatt är lägre om det är köparens första bostad och följaktligen är skatten högre om köparen redan äger ett (eller flera) hus eller en lägenhet(er) i Italien. Kvinnan flyttade så småningom hem till Sverige igen. Enligt de italienska skattereglerna kring *prima casa* måste den som säljer sitt hus eller lägenhet köpa ett nytt hem inom ett år för att undvika krav på högre skatt. Väntar man längre än ett år måste mellanskillnaden mellan den lägre *prima casa*-skatten och den högre ordinära skattesatsen inbetalas.

Kärnproblemet var att den nya bostaden, som alltså måste köpas inom ett år, måste ligga i Italien för att "räknas". Den anmälade kvinnan hade inom ett år köpt en bostad i Sverige, därav problemet. Frågan var om de italienska skattereglerna missgynnar personer som rör sig över gränserna och därmed bryter mot EU-reglerna om fri rörlighet för personer. Solvit Sverige anser att så var fallet.

Efter att Solvit Italien kontaktats gick de italienska myndigheterna (Agenzia delle Entrate) med på att "räkna in" den svenska bostaden under förutsättning att kvinnan kan visa att bostaden i Sverige är hennes permanentboende och inte en fritidsbostad. Ärendet avslutades som löst.

Uppehållsrätt för EU-medborgare i Sverige - rättsläget klargjordes för anmälaren

Anmälaren, en tysk man som flyttat till Sverige, arbetade en tid i Sverige och blev sedan arbetslös. Han registrerade sig inte i tid enligt de föreskrivna reglerna och därför löpte mannens rätt att vistas i Sverige (uppehållsrätten) ut. Migrationsverket upplyste om att det går bra (än så länge) att ordna detta genom att resa ut från Sverige, om så endast 10 minuter, och sedan komma tillbaka för att registrera sig, eftersom en ny period då börjar löpa. Denna information gavs till den tyske mannen och ärendet avslutades (utan att vi vet om han utnyttjat möjligheten).

Uppehållsrätt för tredjelandsmedborgare – rättsläget klargjordes för anmälaren

Problemet rörde en svensk kvinna som i egenskap av EU-medborgare ville ta med sin man (som är tredjelandsmedborgare) till Frankrike när hon skulle flytta dit för att studera. Den franska ambassaden vägrade utfärda visum till mannen. Solvit Sverige förklarade för kvinnan att hennes rätt enligt EU-reglerna att ta med sin man som familjemedlem inte uppstår förrän hon, i egenskap av EU-medborgare, rent konkret har flyttat. Först därefter kan hennes man återförenas med henne.

Problem kring socialförsäkringar i Sverige och Spanien

Anmälaren är en spansk medborgare (man) som har arbetat i Sverige under 9 år. I oktober 1998 tillerkändes han full sjukersättning från de spanska myndigheterna. Han nekades sjukersättning av de svenska myndigheterna då det inte ansågs visat att hans arbetsförmåga var varaktigt nedsatt med minst en fjärdedel. Länsrätten ansåg bland annat att det angetts i en del läkarintyg att skadorna mannen hade inte var definitiva.

Efter Länsrättens dom lämnade anmälaren in en ny ansökan om förtidspension till Försäkringskassan i april 2009. Eftersom mannen inte hört någonting från Försäkringskassan i november 2009 kontaktade han Solvit. Då Solvit kontaktade Försäkringskassan meddelade kassan att anmälaren måste visa att han vid tidpunkten från vilken han först ansökte om förtidspension hade en arbetsförmåga som var varaktigt nedsatt med minst en fjärdedel. Anmälaren kunde dock inte visa några nya intyg som inte redan bedömts av kassan och Länsrätten och kassan avsåg därför hans ärende.

Ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer i Sverige – optiker/assistent

En polsk man anmälde problem med att få sin polska optikerutbildning erkänd i Sverige. Solvit Polen ansåg att mannens utbildning borde erkännas som likvärdig i Sverige.

Efter kontakt med Socialstyrelsen framkom att själva yrket optiker inte är reglerat i Sverige. Vad som däremot är reglerat är rätten att använda titeln "legitimerad optiker". Således skulle den polske mannen direkt kunna få utföra samma arbete som en legitimerad optiker men inte använda denna titel. Anledningen till att mannen nekades erkännande som legitimerad optiker var att hans utbildning inte nådde upp till föreskrivna krav, dvs. att den sökande har genomgått utbildning på högskolenivå eller att den sökandes utbildning ska vara inkluderad i ett särskilt EU-direktiv. Inget av dessa två krav var uppfyllda. Solvit Sverige kunde därför inte påstå att Socialstyrelsen hade agerat i strid med EU-reglerna. Solvit Polen var dock tillfreds med klargörandet att anmälaren trots allt hade rätt att arbeta i Sverige även om han inte får kalla sig "legitimerad optiker".

Svårigheter att få ID-kort för belgisk medborgare i Sverige

Anmälaren är en belgisk medborgare (man) bosatt i Sverige som ansökte om ID-kort hos Skatteverket. Vid besök hos det lokala skattekontoret blev han dock meddelad att hans belgiska ID-kort inte räckte till för att styrka hans identitet vid ansökan (han hade inte något EU-pass). Skattekontoret hänvisade till möjligheten att ta med sig en person som kan verifiera hans identitet. Denna person måste vara närstående till sökanden. Den belgiske mannen hade inte möjlighet att ta med sig någon sådan person. Han menade att det faktum att hans belgiska ID-kort, som är godkänt som resehandling inom EU, borde accepteras av Skatteverket.

För att göra en ansökan om ID-kort hos Skatteverket måste man av naturliga skäl kunna styrka sin identitet. Av Skatteverkets regler framgår att endast svenska identitetshandlingar samt så kallade EU-pass erkänns som godkända identitetshandlingar vid ansökan. Saknas godkänd identitetshandling kan identiteten styrkas via en "attestor". Om även en sådan möjlighet saknas finns en sista möjlighet att åberopa andra handlingar utfärdade av myndigheter som kan styrka den sökandes identitet. Skatteverket gör då en "samlad bedömning" av de åberopade handlingarna.

Solvit Sverige kontaktade Skatteverket och ifrågasatte reglerna som särbehandlade ID-kort från

andra EU-länder. Skatteverket var dock ovilligt att ändra sina regler avseende godkända ID-handlingar men efter en dialog i frågan klargjorde Skatteverket att sammantaget så bör normalt registreringsbevis för uppehållsrätt, folkbokföringsbevis, personnummer samt befintligt ID-kort (dvs. de handlingar som klienten visade vid skattekontoret redan första gången) räcka för att styrka identiteten.

Kommentarer kring hinder inom området fri rörlighet för personer

Ämnesområdena som behandlas i Solvit är mångfacetterade, vilket till viss del illustreras av ovanstående exempel. Återkommande problemområden är tolkning och tillämpning av EU:s centrala direktiv för fri rörlighet för personer (2004/38/EG) kring uppehållsrätt samt EU-reglerna för sociala rättigheter (föräldrapenning, pension, arbetslöshetsersättning, sjukpenning osv.). Ett område som kan föranleda fler ärenden framöver är gränsöverskridande problem kring ROT (reparation, ombyggnad och tillbyggnad). Frågor kring detta har börjat komma in till Solvit. Sommaren 2009 ändrades ROT-reglerna så att ROT-avdraget måste sökas av hantverkaren hos Skattemyndigheten. Tidigare var det den enskilde kundens "bekymmer" att ombesörja ansökningsförfarandet för att få tillbaka pengar enligt ROT. Möjligen kan problem uppstå då utländska hantverkare ska ansöka om ROT-avdrag för arbeten utförda på svenskers bostäder i andra EU/EES-länder.

Den vanligaste orsaken till att Solvit kontaktas av privatpersoner är brister i kommunikationen mellan anmälaren och myndigheterna (som ofta befinner sig i olika länder). Fördelen med Solvit är möjligheten att i dialog och samarbete med utländska Solvit-center kunna resonera kring problem med myndigheter i andra länder som privatpersoner svårtligen kan klara av på egen hand. Trots att komplexiteten i ärendena tenderar att öka år för år, så visar statistiken att "upplärningsprocenten" fortsatt är god. Den ombudsmannafunktion Solvit har utgör en stor förbättring för privatpersoner att tillvarata sina rättigheter enligt EU-reglerna jämfört med hur det var tidigare. I de fall Solvit misslyckas att nå en lösning finns möjligheten för en missnöjd privatperson att klaga till Europeiska kommissionen eller att överklaga enligt det nationella rättssystemet.

Solvit

Solvit är ett informellt problemlösningsnätverk som initierades av Europeiska Kommissionen 2002 i syfte att undanröja hinder mot den fria rörligheten inom EU. Det finns ett Solvit-center i varje EU-land samt i Norge, Island och Liechtenstein. Till Solvit kan man vända sig som företag eller privatperson om man stöter på ett hinder på den inre marknaden orsakat av en statlig aktör. Tjänsten är avgiftsfri för anmälaren och Solvit arbetar för att lösa hindret inom tio veckor. Det svenska Solvit-centret finns vid Kommerskollegium och nås på telefonnummer 08-690 48 00, via e-post solvit@kommers.se och via hemsidan www.solvit.se. Anmälan av hinder ska göras direkt genom att fylla i ett formulär som återfinns på www.solvit.eu.

Kommerskollegium
National Board of Trade

Box 6803, S-113 86 Stockholm, Sweden
Phone +46 8 690 48 00 Fax +46 8 30 67 59
E-mail registrator@kommers.se www.kommers.se